

Fundusze
Europejskie

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Protokół z XI posiedzenia Komitetu Monitorującego program Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej 2021-2027

15 kwietnia 2026 r. odbyło się XI posiedzenie Komitetu Monitorującego program Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej 2021-2027 (dalej: KM FEPW). Lista jego uczestników stanowi załącznik nr 1 do protokołu.

I. Przywitanie gości i przedstawienie porządku obrad spotkania

Spotkanie rozpoczęła, w zastępstwie Przewodniczącej KM FEPW, **Pani Małgorzata Wierzbicka, Dyrektor Departamentu Programów Ponadregionalnych w Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej (MFIPR), przedstawicielka Instytucji Zarządzającej programem Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej (IZ FEPW)**. Pani Dyrektor powitała zaproszonych gości, tj. partnerów, stronę rządową i samorządową, obserwatorów oraz przedstawicielkę Komisji Europejskiej.

Poinformowała, że w następstwie przyjęcia przez Komitet 15 października 2025 r. uchwały w sprawie zmiany programu FEPW, dokument był kolejno zatwierdzany przez Komitet do Spraw Europejskich, Stały Komitet Rady Ministrów oraz Radę Ministrów. Pod koniec listopada ubiegłego roku został wysłany do Komisji Europejskiej przez system SFC. 4 marca 2026 r. Komisja Europejska zaakceptowała decyzją zmieniony program FEPW, o czym KM FEPW został poinformowany drogą mailową.

Następnie głos zabrała **Pani Aleksandra Kowalska, przedstawicielka Komisji Europejskiej, DG Regio**, która przywitała się z uczestnikami posiedzenia. Podkreśliła, że od ostatniego posiedzenia KM FEPW nastąpił duży postęp - przegląd śródkresowy okazał się sukcesem w Polsce. Potem przedstawiła podsumowanie dotyczące realokacji środków na skutek przeglądu śródkresowego w programach wdrażanych w Polsce. Przesunięto ponad 8 mld EUR na nowe priorytety, w tym ponad 1 mld EUR w regionach wschodnich i 309 mln EUR w przypadku FEPW. Realokowane środki były kierowane na priorytety dotyczące:

- obronności i podwójnego zastosowania – wszystkie programy (oprócz FENG),
- konkurencyjności – cztery regiony i FENG
- wody – 14 regionów
- mieszkalnictwa – FEPW (jeden z pionierów) i pięć regionów
- energii – FEnIKS.

Szczegółowe informacje na temat kwot i obszarów, do których realokowano środki przedstawia załącznik nr 2 do niniejszego protokołu.

Przedstawicielka KE podziękowała za współpracę przy zmianie programu, a szczególnie przy pracach nad schematem FNLC, czyli finansowaniem nie związanym z kosztami. Wyraziła nadzieję, że ten schemat będzie wdrażany z sukcesem.

Następnie **Pani Małgorzata Wierzbicka** przedstawiła porządek obrad. Nikt nie zgłosił do niego zastrzeżeń.

II. Stan wdrażania programu Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej

Przechodząc do pierwszego punktu obrad, **Pani Małgorzata Wierzbicka (IZ FEPW)** przedstawiła prezentację na temat stanu realizacji programu, w tym informacje dotyczące:

- prognozy płatności na lata 2026 i 2027 z oceną ryzyka niedopełnienia zasady N+3,
- zgłoszeń dotyczących podejrzeń naruszeń Karty Praw Podstawowych (KPP) i Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych (KPON) w FEPW.

Prezentacja stanowi **załącznik nr 3** do protokołu.

Ze względu na brak głosów w dyskusji, **Pani Dyrektor Wierzbicka** zaproponowała przejście do kolejnego punktu agendy.

III. Propozycja kryteriów wyboru projektów dla działania 8.1 *Mieszkalnictwo społeczne* FEPW

Prezentację na temat kryteriów wyboru projektów dla działania 8.1 *Mieszkalnictwo społeczne* FEPW przedstawiła **Pani Magdalena Jasińska, Zastępca Dyrektora Departamentu Programów Ponadregionalnych w Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej, przedstawicielka IZ FEPW** (załącznik nr 4 do protokołu).

Jako pierwszy głos w dyskusji zabrał **Pan Maciej Kunysz, przedstawiciel Związku Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć**. Zapytał, jak długo mieszkania będą musiały zostać w zasobie pod wynajem i co się stanie w sytuacji, jeśli dochód osoby wynajmującej mieszkanie znacząco wzrośnie.

Z kolei **Pani Janina Ewa Orzełowska, przedstawicielka Związku Województw RP, członkini Zarządu Województwa Mazowieckiego**, poprosiła o wyjaśnienie, czy możliwe jest, by w ramach jednego projektu zrealizować część inwestycji, a w następnych naborach sfinansować jej kolejne etapy.

Pani Magdalena Jasińska odpowiedziała, że czas pozostania mieszkań w zasobie będzie wynikał z regulacji krajowych, które będą obowiązywały w momencie zawarcia umowy o dofinansowanie. Natomiast w kontekście sytuacji finansowej lokatora, poza regulacjami krajowymi, podstawą będą postanowienia umowy najmu. Odnosząc się do ostatniego pytania, **przedstawicielka IZ FEPW** wyjaśniła, że w przypadku budowy osiedla można inwestycję podzielić na etapy, np. dwa bloki budowane są w ramach pierwszego etapu, a kolejne dwa zostaną sfinansowane już w kolejnym naborze. Zakłada się, że nabory będą odbywały się co rok. W pierwszym etapie należy ująć taką liczbę budynków i mieszkań, jaką beneficjent jest w stanie sfinansować. **Pani Magdalena Jasińska** wspomniała, że w ostatnich dniach Mielec upublicznił zawarcie umowy na budowę mieszkań SBC (Społeczne Budownictwo Czynszowe) – ma powstać 256 mieszkań, z czego 60 w pierwszym etapie. Przykład ten pokazuje też, że nawet mniejsze miasta mogą podejmować długofalowe inwestycje mieszkaniowe. .

Pan Dariusz Stachyra, przedstawiciel Banku Gospodarstwa Krajowego dodał, że grant będzie ściśle powiązany z kredytem SBC (Społeczne Budownictwo Czynszowe) udzielanym ze środków Banku z dopłatą z budżetu państwa, w związku z czym należy stosować kryteria i zasady przewidziane dla SBC. Zatem, odpowiadając na pytanie dotyczące czasu pozostawiania mieszkań w zasobie społecznym – dzisiaj jest to 25 lat, a odnosząc się do wzrostu dochodów osoby wynajmującej – nie powoduje to żadnych następstw, ponieważ najemcy są weryfikowani pod względem dochodów tylko na wejściu (kiedyś byli weryfikowani cyklicznie, co 2 lata). **Przedstawiciel BGK** wspomniał, że toczą się prace nad nową, kompleksową ustawą o zasobach mieszkaniowych, w której będą regulowane różne sytuacje np. co dzieje się ze stawką czynszu lub prawem najemcy do lokalu w momencie, gdy przekroczy on dochody określone w art. 30 ustawy o społecznych formach rozwoju mieszkalnictwa. Z kolei odnosząc się do etapowości inwestycji przyznał, że dopuszczalne jest finansowanie poszczególnych etapów. Istotne jest jednak to, że jedna księga wieczysta to jest jeden projekt, czyli zazwyczaj jeden lub dwa budynki wykonywane w tym samym czasie. Jeśli inwestor planuje kolejny etap, będzie musiał złożyć kolejne wnioski kredytowe.

Następnie **Pani Małgorzata Wierzbicka** przeprowadziła głosowanie nad Uchwałą nr 30 KM FEPW w sprawie kryteriów wyboru projektów dla działania 8.1 *Mieszkalnictwo społeczne*. Uchwała została przyjęta w wyniku głosowania, w którym oddano: 30 głosów ZA, brak głosów PRZECIW oraz brak głosów WSTRZYMUJĄCYCH SIĘ. Uchwała stanowi **załącznik nr 5** do protokołu.

IV. Sprawy różne i zamknięcie posiedzenia

Pan Maciej Kunysz, przedstawiciel Związku Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć poruszył temat przyszłości programu dedykowanego Polsce Wschodniej. Stwierdził, że w Planie Partnerstwa Krajowego i Regionalnego (dalej: PPKR) nie przewiduje się rozdziału dotyczącego interwencji na obszarze wschodnim, czyli odpowiednika FEPW. Środowisko organizacji pozarządowych odbiera to jako pewne niebezpieczeństwo dla strukturalnej odporności tych obszarów. Zgłosił postulat, by na najbliższym posiedzeniu Komitetu znalazł się punkt poświęcony przyszłości wsparcia Polski Wschodniej. Swoje obawy argumentował niestabilną sytuacją nie tylko na Ukrainie i Białorusi, ale także w krajach Unii Europejskiej, tj. Litwa, Łotwa, Estonia, która jest wynikiem wojny prowadzonej przez Rosję. Odporność obszarów obecnie objętych programem FEPW ma bardzo duże znaczenie dla przyszłych, możliwych zdarzeń, gdyż nie wiadomo jak długo będzie trwała wojna na Ukrainie. Ponadto, ostatnie wydarzenia na Węgrzech (Notabene dotychczasowy prorosyjski premier Viktor Orban przegrał wybory) otwierają drogę do rozmów na temat przystąpienia Ukrainy do Unii Europejskiej. Wówczas województwo lubelskie i województwo podkarpackie będą potencjalnie dotknięte zmianami w infrastrukturze ekonomicznej i politycznej. Te obszary muszą się do tego przygotować. W opinii **Pana Macieja Kunysza**, dodatkowe wsparcie Polski Wschodniej, które jest obecnie realizowane w FEPW powinno być kontynuowane.

Poparcie dla przedmówcy wyraziła **Pani Małgorzata Jarosińska-Jedynak, członkini Zarządu Województwa Podkarpackiego, przedstawicielka Instytucji Zarządzającej programem Fundusze Europejskie dla Podkarpacia**. Stwierdziła, że nikogo nie trzeba przekonywać, jak ważne były trzy perspektywy wdrażania programu dla Polski Wschodniej. Jednak są głosy, że wsparcie dla regionów Polski Wschodniej w ramach środków przydzielonych Polsce są zagrożone i stoją pod znakiem zapytania. Słyszalne są argumenty, że regiony Polski Wschodniej wcale nie są regionami najstabilniej rozwiniętymi w Polsce, gdyż mają takie samo PKB jak inne regiony w kraju. Jednakże te regiony mają kluczowe znaczenie w obecnej sytuacji geopolitycznej – stanowią zewnętrzną granicę Unii Europejskiej. Dzisiaj Komisja Europejska jest świadoma istotnej roli strategicznej tych obszarów i zabiega, by regiony wschodnie/przygraniczne otrzymały dodatkowe wsparcie finansowe. To są środki, które będą zabezpieczać zewnętrzną granicę Unii Europejskiej. **Pani Małgorzata Jarosińska-Jedynak** podkreśliła, że brak dodatkowego wsparcia finansowego w perspektywie po 2027 r. dla regionów Polski Wschodniej spowoduje, że występujące nierówności będą się jeszcze bardziej pogłębiać. To są kwestie braku inwestycji prywatnych ze względu na brak gwarancji bezpieczeństwa regionów, kwestie związane z rozwojem turystycznym ze względu na brak turystów, kwestie wzmacniania depopulacji ze względu na sytuację geopolityczną Polski Wschodniej. Dlatego konieczne jest zagwarantowanie, by regiony które leżą na granicy wschodniej (sąsiadujące z Ukrainą, Białorusią i Rosją) otrzymały dodatkowe środki gwarantujące budowanie odporności i bezpieczeństwa nie tylko Polski Wschodniej, ale całej Polski i Unii Europejskiej. Nie można ograniczyć działań finansujących bezpieczeństwo i odporność tylko i wyłącznie do programów regionalnych. **Przedstawicielka IZ FE dla Podkarpacia** ponownie podkreśliła, że Komisja Europejska jest świadoma strategicznej roli regionów stanowiących zewnętrzną granicę Unii Europejskiej, podczas gdy Polska, przygotowując chociażby Strategię Rozwoju Polski do 2035 roku pokazuje obszar strategicznej interwencji tylko na granicy powiatów. Nie jest to dobrym rozwiązaniem, ponieważ pakt dla regionów wschodnich mówi o poziomie NUTS 2, czyli wsparciu dla całego województwa. Zatem występuje rozbieżność między tymi działaniami i niespójność w polityce spójności, na co nie można pozwolić. Dodatkowo, dedykowane wsparcie dla regionów wschodnich musi być realizowane przez odrębny rozdział PPKR. . Najbardziej dzisiaj istotne elementy, tj. bezpieczeństwo i odporność, można realizować ponadregionalnie, gdyż nie jest to domena tylko jednego regionu. To muszą być projekty realizowane w skali makroregionalnej, która pozwala na dodatkowość tych inwestycji i uzupełnienie inwestycji realizowanych w ramach rozdziałów (chapterów) regionalnych. **Pani Małgorzata Jarosińska-Jedynak** zaapelowała, by wsparcie regionów przygranicznych miało swój zidentyfikowany i osobny rozdział w ramach PPKR. Na zakończenie wspomniała, że przez trzy perspektywy Polska przekonywała KE, jak

ważny jest obszar Polski Wschodniej, a dzisiaj to Komisja Europejska jest bardziej świadoma istotnej roli makroregionu i konieczności jego wsparcia.

Pani Janina Ewa Orzełowska, Przedstawicielka Związku Województw RP, członkini Zarządu Województwa Mazowieckiego poinformowała, że kwestia przyszłości wsparcia Polski Wschodniej była już poruszana na spotkaniu Związku Województw RP. Nie może być tak, że przy projektowaniu wsparcia pod uwagę brane są tylko powiaty czy gminy przylegające do granicy, a nie regiony – NUTS 2. Podała przykład województw mazowieckiego – powiat łosicki, który jest blisko granicy wschodniej byłby objęty wsparciem, a sąsiedni powiat siedlecki już nie. Zasugerowała, żeby w rozmowach nad przyszłą perspektywą wybrzmiał głos KM FEPW, że Polska Wschodnia jest zewnętrzną granicą Unii Europejskiej. Przyznając rację przedmówczyni, dodała, że po wschodniej stronie Mazowsza też odnotowuje się brak turystów, brak nowych inwestycji oraz emigrację z tych terenów. Jest bardzo dużo prowokacji, które powodują strach w społeczeństwie. Dlatego konieczne jest zapewnienie dodatkowych środków na budowanie odporności i instrumentów do zarządzania panującym strachem mieszkańców. **Pani Janina Ewa Orzełowska** ponowiła apel przedmówczyni, by przyszłe wsparcie było na poziomie NUTS 2, a nie powiatów czy gmin.

Pani Małgorzata Wierzbicka zapewniła, że Departament Programów Ponadregionalnych (DPP/ IZ FEPW) zabiega o zrozumienie problematyki makroregionu Polski Wschodniej. DPP od wielu lat pełni funkcję Instytucji Zarządzającej dla programów dedykowanych temu obszarowi i tym samym poznał już specyfikę oraz problemy makroregionu. Następnie podkreśliła, że w rozporządzeniach KE jest pewnego rodzaju rozbieżność – w jednym rozporządzeniu obszary przygraniczne definiuje się tylko przy państwach agresorach, tj. Rosji i Białorusi, a w innym rozporządzeniu jest już brane pod uwagę sąsiedztwo z Ukrainą. MFIPR zabiega o ujednoczenie tej kwestii tak, by granica z Ukrainą również była uwzględniona. W opublikowanym Komunikacie KE dotyczącym wschodnich regionów granicznych Unii Europejskiej jest mowa o obszarach graniczących z Rosją, Białorusią oraz Ukrainą. Zatem jest nadzieja, że sąsiedztwo z Ukrainą zostanie również uwzględnione w rozporządzeniach.

Przedstawicielka IZ FEPW dodała, że Polska dąży do wynegocjowania w projektach rozporządzeń UE zapisów dot. wsparcia na obszarze NUTS 2. Zatem zasięg terytorialny wsparcia obszarów przygranicznych będzie zależał od tych ustaleń. DPP już przygotowało propozycję takiego rozdziału, ale wczesny etap przygotowania PPKR nie pozwala jeszcze na stwierdzenie, czy to będzie rozdział czy tylko zestaw działań. W połowie 2026 r. powinny być sformułowane założenia PPKR.

Następnie **Pani Małgorzata Wierzbicka** poinformowała o zgłoszeniu przez DPP uwagi do zmiany rozporządzenia GBER¹ dotyczącej rozszerzenia wyłączeń grupowych dla regionów przygranicznych. Z informacji uzyskanych z UOKiK wynika, że na grupie roboczej Rady ds. pomocy publicznej proponowana zmiana spotkała się z akceptacją innych państw członkowskich. Zatem jest duże prawdopodobieństwo, że zostanie uwzględniona. Jeśli tak się stanie to będzie to duży przywilej dla regionów przygranicznych – w rozdziałach regionalnych będzie można zwiększać udzielanie pomocy publicznej dla podmiotów działających na tym terenie, by w ten sposób zachęcić do inwestowania. Na zakończenie, **Pani Małgorzata Wierzbicka** zasugerowała, żeby wsparcie obszarów przygranicznych było jednym z punktów do omówienia podczas posiedzenia Zespołu ds. przygotowania Planu Partnerstwa Krajowego i Regionalnego.

Pan Maciej Kunysz podziękował za wsparcie i poinformował, że podczas posiedzenia Zespołu ds. przygotowania PPKR zamierza zabiegać o rozdział dla Polski Wschodniej. Zaproponował, by przyjętą w trybie obiegowym uchwałę KM FEPW dotyczącą potrzeby kontynuacji interwencji na obszarze makroregionu Polski Wschodniej. Uchwała powinna być przyjęta jeszcze przed rozpoczęciem intensywnych prac w Zespole ds. przygotowania PPKR. Uchwałę przygotowują

¹ Rozporządzenie Komisji (UE) nr 651/2014 uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu

przedstawiciele regionów (woj. mazowieckiego i podkarpackiego) oraz organizacji pozarządowych (Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć).

Przedstawicielka KE zwróciła uwagę, że Komisarz Raffaele Fitto na każdym kroku podkreśla jak ważne są regiony wschodnie. Ostatnio nawet odwiedził kilkakrotnie województwo podlaskie, a wizytę w województwie podkarpackim ma w planach. W rekomendacjach krajowych KE (tzw. CSR), które są obecnie konsultowane z MFiPR, podnoszona jest kwestia problemów w regionach wschodnich i potrzeba specjalnego podejścia do tego obszaru. Przy okazji, **Pani Aleksandra Kowalska** wspomniała o wdrażaniu inicjatywy we współpracy z Bankiem Światowym, która polega na udzielaniu pomocy konsultacyjnej. Zapewniła, że KE wspiera działania na rzecz makroregionu Polski Wschodniej. Powiedziała, że 16 kwietnia br. odbędzie się spotkanie KE, MFiPR i Banku Światowego na temat wdrażanej Inicjatywy na rzecz regionów rozwijających się (Catching-up Regions Initiative) i zachęcenia Polski do wdrażania tego typu inicjatyw z myślą o przyszłej perspektywie finansowej.

Pani Marta Braun, przedstawicielka Instytucji Koordynującej do spraw strategicznych Umowy Partnerstwa, zapewniła, że nie zapadła jeszcze żadna decyzja dotycząca ostatecznego kształtu PPKR i brane są pod uwagę wszystkie propozycje zgłaszane przez m.in. resorty, regiony, organizacje pozarządowe. Podkreśliła, że negocjacje prowadzone są na wielu polach (np. wspomniane wcześniej prace w Radzie nad ujednoczeniem definicji obszarów przygranicznych w rozporządzeniach i prace związane z wprowadzeniem zmian w rozporządzeniu GBER).

W nawiązaniu do wypowiedzi przedmówczyni, **Pani Małgorzata Jarosińska-Jedynak** podziękowała za deklarację otwartości na współpracę przy kształtowaniu PPKR. Jednak zwróciła także uwagę, że obecne brzmienie dokumentów, np. Strategii Rozwoju Polski do 2035 roku, sugeruje co innego – wsparcie tylko i wyłącznie powiatów jako obszarów strategicznej interwencji. Wyraziła nadzieję, że KM FEPW będzie intensywnie działał na rzecz zapewnienia kontynuacji wsparcia dla makroregionu Polski Wschodniej.

Na zakończenie **Przedstawicielka IZ FEPW** podziękowała za aktywny udział w posiedzeniu Komitetu.

Przewodnicząca

KM FEPW 2021-2027

Zaakceptowała: Małgorzata Wierzbicka – Dyrektor Departamentu Programów Ponadregionalnych, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej, IZ FEPW.

Protokół opracowała: Ewelina Kowalska – Sekretariat KM FEPW.

Załączniki:

1. Lista uczestników posiedzenia KM FEPW w dniu 15 kwietnia 2026 r.
2. Informacja dotycząca realokacji środków w wyniku przeglądu śródkresowego w programach wdrażanych w Polsce.
3. Prezentacja *Stan wdrażania FEPW*.
4. Prezentacja *Kryteria wyboru projektów dla działania 8.1 Mieszkalnictwo społeczne FEPW*.
5. Uchwała nr 30 KM FEPW w sprawie kryteriów wyboru projektów dla działania 8.1 *Mieszkalnictwo społeczne* wraz z załącznikiem.